

Norsk Jernbaneklubb

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Postadresse: Postboks 1492 Vika
0116 Oslo
Kontor: Jernbaneveien 6
Telefon: 22 27 00 10
Bankgirokonto: 3411 29 16042
Organisasjonsnr.: 975 846 709
Epost: post@njk.no
Web: www.njk.no/

Saksbehandler, telefon,
epost:
Anders Baalsrud
nestleder@njk.no

Deres ref:

Vår ref.: Brev datert 130125

Oslo, den: 04.06.2025

Innspill til Samferdselsdepartementet, drift av historiske tog - oppfølging.

Norsk Jernbaneklubb (NJK) viser til brev datert 13.01.2025 med innspill om drift av historisk togtrafikk på det nasjonale nettet, til Statsbudsjettet for 2026. Vi har arbeidet videre med denne utfordringen praktisk, juridisk og økonomisk og vært i kontakt med SJT, ERA, Fedecrail og flere relevante instanser i jernbanesektoren. Her er en løypemelding om våre vurderinger så langt.

For NJK tegner det seg 4 alternativer for historisk jernbanetraffikk i Norge:

1. Trafikking på ERAs unntaksbestemmelser.

Museumsbaner som drifter egen jernbanestrekning kan gis tilgang til nasjonalt nettverk forutsatt dokumentasjon, erfaring / kompetanse og andre krav, blant annet til personell, strekningskunnskap etc. I f.eks. Danmark og Tyskland er dette praktisert. Godkjennelse gjøres som en en-gangs mulighet for en konkret reise / togrute.

For mer regelmessig og planlagt trafikk over tid er denne muligheten likevel mindre egnet, men passer kanskje til bruk for NJKs to museumsbaner Gamle Vossebanen og Krøderbanen for enkeltturer, der trafikkeringsrett kan gis bare for den enkelte anledning.

2. Trafikking med Norsk Jernbanemuseum (NJM) som ECM og trafikkutøver.

Staten ved NJM kan legge til rette for historisk jernbanetraffikk, slik tanken var da Jernbaneverket fikk trafikkutøveroppdraget som en vederlagsfri ordning for frivillighetens trafikking med museumstog i 2003. Det er denne ordningen, praktisert av JBV og senere SJD / NJM, som har gitt mulighet for NJK / NMT sine museumstog i Norge. Vi er usikre på om dette fremdeles er en del av NJMs oppdrag eller om det har blitt fjernet uten vår vitende. Her er det viktig at Stortinget og Samferdsels-departementet er tydelige på om slik trafikk skal gjøres mulig med bistand fra Staten ved NJM, eller ikke. Hvis **ikke**, anser vi fra vår side at dette faktisk er endret politikk. NJK, som ordningen skulle tilgodese, har ikke vært involvert.

Norsk Jernbaneklubb NJK, stiftet 1969, er en landsomfattende frivillig organisasjon med ca 2200 medlemmer som ivaretar jernbanens kulturhistorie ved bevaring og levendegjøring av tog og bane for framtidige generasjoner.

NJK har driftsgrupper, lokalavdelinger, eget forlag, tidsskrift og forskningsavdeling.

NJK er medlem av *Norges Kulturvernforbund, Frivillighet Norge* og *European Federation of Museum & Tourist Railways*.

Norsk Jernbaneklubb

3. Trafikking med kommersielle utøvere.

Flere operatører kan være aktuelle og NJK har dialog med noen av dem. Det forutsetter justeringer i utøveres godkjenninger etc., har en økonomisk side og må tilpasses logistikk i selskapene, men som ikke alltid vil passe med våre behov og planer.

4. Opprettelse av jernbaneselskap i regi av NJK med egne godkjenninger, inkludert ECM.

Denne ordningen er anbefalt av toneangivende personer i og utenfor NJK som den beste varige ordningen for fremtiden. Men det er et litt mer komplisert prosjekt som det kan arbeides med over tid og være realiserbart noen år frem i tid. NJK har god oversikt over de utfordringer som et slikt prosjekt vil innebære.

Trafikking med historisk togmateriell på det nasjonale nettet er en sammensatt utfordring som i dagens mer komplekse situasjon ikke kan løses av NJK alene. Saken er også aktuell i forbindelse med viktige endringer i kulturminnepolitikken. NJK vil derfor gjenta sin oppfordring til Samferdselsdepartementet om en tildeling til Jernbanedirektoratet med følgende tekst (forslag):

Jernbanedirektoratet bes vurdere behov for, om og hvordan staten kan legge til rette for at historiske jernbanetog gis mulighet for trafikking på det nasjonale jernbanenettet og annen eksisterende ikke kommersiell infrastruktur.

Litt om vårt kulturpolitiske ståsted:

Et mål for Norge må være å ha et lite antall "togfartøy" som kan trafikere landet. Kanskje 4 stk: Et tog med damp og teak, ett med el lok og etterkrigs stålvogner, et elektrisk motorvognsett og ett for diesel. Et slikt mål er svært beskjedent sammenliknet med de øvrige bevegelige kulturminner, og i særdeleshet om man sammenlikner med andre hovedtyper kulturminner. Jernbanens kulturminner er de mest misligholdte kulturminner vi har i Norge:

- Kjørbar historisk jernbanetrasé (NJK Gamle Vossebanen og NJK Krøderbanen) er til sammen 44km, hvilket utgjør **mindre enn 1%** av lengden på det nasjonale stamnettet. Numedalsbanen, Tinnosbanen og Flekkefjordbanen er fredet, men ikke kjørbare.
- Vi har pr. i dag 3 kjørbare damplok for normalspor i Norge, av en total bestand på 631. Dette utgjør **0,47%** av norske damplok.
- Vårt store ikoniske hovedlinjelok av type 30, driftet av NJK, har 80 år gammel kjele som nylig har forfalt for alderen. Ny kjele koster 10 -12 MNOK, men den vil trolig holde de neste 100. Det er likevel **ingen forvaltningsplaner for dette loket** p.t. som trolig vil bli en kald museumsgjenstand. Loket eies av Staten ved NJM,
- NJK har restaurert flere av våre eldste elektriske norskproduserte lok fra NEBB og Thune på Skøyen i Oslo, Norsk industrihistorie. De er **ikke tatt tilfredsstillende vare på**, har aldri vært kjørt eller vist frem til publikum etter at Staten ved NJM fikk dem tilbake fra NJK. Dette alene er et trist symbol på status på «bevaring ved bruk» i elektrisitetslandet Norge.

NJK er jernbanekulturens eneste landsomfattende frivillige interesseorganisasjon. Vi har utført musealt kulturminnearbeid siden 1969 og forlanger å bli tatt på alvor. Vi krever at Staten nå må ta bedre ansvar for sine egne kulturminner i Jernbanesektoren.

Med hilsen

Anders Baalsrud
Nestleder
Norsk Jernbaneklubb
Postboks 1492 Vika - 0116 Oslo
Tlf. 900 62 614

Per Frode Hove
Leder
Norsk Jernbaneklubb
Postboks 1492 Vika - 0116 Oslo
Tlf. 916 53 741